

Politik Bilim

Konu yine ‘mühendisler’ ve ‘mühendislik’...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Bin bir sıkıntı içindeki toplumumuz bir gün düze çıkacaksa, bunun hangi iktisadî rejim altında gerçekleşebileceğine inanırsak inanalım, bu düze çıkış, ARGE ve tasarım geliştirme kapasitemizi yükseltmeden, teknolojik inovasyon yeteneğimizle birlikte sınaî üretimimizi artırmadan ve bunları yaparken toplum yararını gözetmeden olmaz. Bu işler de mühendisiz olmaz. ‘Mühendisler’den ve ‘mühendislik’ten bu köşede sıkça söz edilmesinin nedeni bu. Bugün de köşemi, yine bu konuda, Prof. Dr-Ing. V. Doğan Sorguç’tan aldığım mektuba ve onun, son derece önemli bulduğum görüşlerine bırakıyorum:

“14 Mart’ta yayımlanan ‘Mühendis ve Mimar Odaları Hakkında Bir Mektup’ adlı makalenizde çok önemli olduğunu düşündüğüm bir soruna değinilmiş; vaktinizi almamak için kısa yazacağım:

“1. ‘Mühendislik’ sanayi toplumunun anahtar mesleğidir. Sanayinin belirgin özelliği ‘standartlar’ ve ‘patentler’dir. Standartlar, ‘kalite ve verimlilik’; patentler, ‘yaratıcılık’ demektir. Dolayısıyla bu kavramlar sanayi toplumunda yaşamın bir parçası olduğundan, bunların yetkilisi ‘mühendis’, toplumda saygın bir konuma sahiptir.

“2. Yukarıda açıklanan durum, toplum-mühendis ilişkisini yaratır: Toplum fen ve teknolojiye güvendiğinden, mühendisin görüşüne önemli yer verir. Bu ilişki 20. yüzyıldan başlayarak ‘Toplumsal Mühendislik’, daha sonra ‘Hümanist Mühendislik’ alanlarını geliştirmiştir.

“3. 19. yüzyıl ortalarında sosyoloji’nin banisi Auguste Comte, ‘20. yüzyıldan başlayarak, yöneticiler mühendisler olacaktır; bir şartla, Sosyoloji bilmek şartıyla’ demiştir.

“4. Yukarıdaki nedenlerle endüstri ülkelerinde yüksek teknik eğitimler, insan ve toplum bilimleriyle güçlendirilmiş, Almanya’da ünlü ‘Yüksek Teknik Okullar’ (Technische Hochschule) Berlin’den başlayarak, Teknik Üniversite’lere dönüştürülmüşlerdir. Bu gün ABD Mühendisler Birliği’nin tanımına göre ‘Mühendislik, insanları örgütleme, yönetme, doğadaki malzeme ve gücü kontrol etme sanatıdır.’

“5. Bu gelişmeler, ‘Yönetim Mühendisliği’ alanında Proje Yönetimi ve Toplum Mühendisliği uzmanlık ve meslek alanlarını doğurmuş ve bu bilgiler, aynı araçlara sahip olmayanların kolayca yönlendirilmesini sağlamıştır.

“6. Endüstri Öncesi Topluluklar’da ‘Fen ve Mühendislik’ yukarıdaki aşamaları kaydetmediğinden bu toplumlar için anılan bilgi ve meslekler, yöneticilerin çıkarına uygun olduğu oranda kullanılmaktadır. İstanbul’da İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi’nin Büyükşehir Belediyesi aleyhine açıp da kazandığı onlarca davanın belediye gibi bir yerel yönetim organı tarafından uygulanmadığı bilinmektedir. Bu konuda, Türkiye’den daha pek çok örnek verilebilir.

“7. Büyük Atatürk, ‘aydın’ın toplumdaki kopmaması için onun sorunlarına eğilmesini önermişti. Bu husus, çağdaş nitelikte bir mühendislik formasyonunu gerektirmektedir. Oysa, Endüstri Öncesi Topluluklar’da bu eğitim, mühendisliğin malzeme ve boyutlandırma konularıyla, (bu açıdan 1940 yılları düzeyinde) sınırlı bulunmaktadır. Bu yaklaşımı değiştirmek için ben ODTÜ ve İTÜ İnşaat Mühendisliği eğitim kurumlarında lisans düzeyinde (kısmen boşuna) 50 yılımı harcadım ve anılan doğrultuda (her üniversitedeki son 10 yılımda) yetkin disiplinlerarası lisansüstü programlarını kurdum.

*“8. **Vardığım sonuç:** Toplum, mühendislere ve odalarına gereksinim duymuyorsa, öncelikle mühendislerin genel kültür altyapılarındaki yetersizlik tartışmaya açılmalıdır. Kanımca mühendis-toplum kısır döngüsünün koparılacağı nokta burada olup, başlangıç yeri işlevsel*

(gerçek) lise eğitimidir. Bu sayede her iki kesim birbirleriyle etkin iletişim içine girebilecek şekilde yetişebilecektir. Unutmamalı: Sanayi ve Mühendislik, Rönesans ve Aydınlanma'ya paralel veya ardından gelişmiştir."

CBT. 18 Nisan 2008